

Budgetbidrag 2009
Bilag 1

Indholdsfortegnelse

1. Nye tiltag.....	3
1.1 Ændring af ydelseskataloget	3
1.2 Korrektioner som indgår i budgetforslaget	4
2. Serviceudgifter.....	4
2.1 Fortsat fokus på serviceudgifter	4
2.2 Fremskrivning af budgettet	4
2.3 Udmelding af serviceudgiftsramme.....	5
2.4 Fortsat fokus på efterspørgselsstyrede overførsler	6
3. Udvalgenes budgetter i 2009	7
3.1 De 4 bevillingstyper og korrektioner.....	7
4. Generelle forudsætninger og krav til budgetforslag 2009	10
4.1 Overholdelse af statslige regler.....	10
4.2 Overholdelse af Københavns Kommunes bevillingsregler.....	11
4.3 Forsikringer og arbejdsulykke.....	13
4.4 Generelle forudsætninger for budgetforslag 2009	13
5. Særlige fokusområder	17
5.1 Parkeringsindtægter	17
5.2 Revisionsdirektoratet.....	17
5.3 Barselsfonden.....	17
5.4 Investeringskatalog	17
5.5 Ældre – køb og salg af pladser.....	18
5.6 Demografimodel	18
5.7 Periodisering af anlægsudgifter	19
5.8 Budgettering af finansposter	19
5.9 Resultatet af overenskomstforhandlingerne i 2008	19
5.10 Aftale mellem regeringen, KL og Danske Regioner om en fremrykning af lønstigninger fra 2009 til 2008	19
5.11 Tjenestemandspensioner.....	20
5.12 Haveforeningen Prøvestenen.....	20
6. Usikkerhedsområder for Københavns Kommunes økonomi.....	20
7. Budgetproces og tidsplan for det videre budgetarbejde, herunder formelle retningslinier for udvalgenes udarbejdelse af budgetbidrag	21
7.1 Budgetproces og tidsplan	21
7.2 Forvaltningernes indberetning i KØR	22
7.3 Formelle retningslinier for udvalgenes udarbejdelse af budgetbidrag	22

1. Nye tiltag

1.1 *Ændring af ydelseskataloget*

Som en del af den nye budgetmodel i 2006 blev der indført et ydelseskatalog, der dækkede kommunens samlede budget. Formålet med ydelseskataloget var at skabe større gennemsigtighed om anvendelsen af kommunens ressourcer på de forskellige serviceområder. Ydelseskataloget er opbygget om enhedspriser og mængder, der dels angiver serviceniveauet og dels aktiviteten indenfor det pågældende område. Endvidere indgår der i hver ydelsesbeskrivelse en prioriteringstabel, der illustrerer ændringen i enhedsprisen siden seneste budgetvedtagelse.

Fra mange sider fremhæves det, at ydelseskataloget er en meget tung administrativ opgave i forbindelse med budgetlægningen og at anvendeligheden er meget begrænset - både styringsmæssigt internt i forvaltningerne og som et prioriteringsredskab for det politiske niveau. Denne udbredte skepsis er senest kommet til udtryk i forbindelse med Økonomiforvaltningens projekt om afbureaukratisering i kommunen.

Økonomiforvaltningen deler opfattelsen af, at ydelseskataloget ikke opfylder det oprindelige formål. Det skyldes primært et meget stort antal mere eller mindre detaljerede ydelser i ydelseskataloget. Eksempelvis indgår der 241 ydelser i budget 2008 og selve ydelseskataloget fylder 490 sider. Det er derfor vanskeligt at have et samlet overblik over de forskellige budgetområder og sætte fokus på evt. problemområder alene på baggrund af ydelseskataloget. Ligeledes er udarbejdelse af ydelseskataloget, både i forbindelse med budgetforslag og vedtaget budget, tidskrævende for alle forvaltninger.

Budgetmodellen justeres derfor således, at der alene opstilles 3-10 ydelser pr. udvalg, som dækker 70-80 pct. af udvalgets budget. Fagforvaltningerne vil i dialog med Økonomiforvaltningen skulle udarbejde de nye ydelser således, at de kan indgå i budgetforslag 2009.

Der vil ikke fremover være et krav om, at hele budgettet skal være dækket af ydelser, men ydelserne skal i udgangspunktet dække de store serviceområder, således at størstedelen af kommunens budget indgår i ydelserne. Samtidig vil ydelserne kunne gå på tværs af udvalgets bevillinger. Dette er en betydelig ændring i forhold til den nuværende model. Med den foreslåede model vil man få ryddet ud i en lang række mere eller mindre meningsløse ydelser, og samtidig tilvejebringe en større overskuelighed og mulighed for at få fokus på nogle få større serviceområder. Ligeledes vil det administrativt være en lettelse for alle forvaltninger.

Forvaltningerne skal ved udarbejdelsen af de nye og færre ydelser sikre, at ydelserne bliver tilstrækkeligt robuste, således at den bagvedliggende beregningsmetodik ikke ændres over årene.

Det vil stå frit for de enkelte forvaltninger at opstille evt. delydelser til eget styringsmæssigt brug. Disse vil dog ikke skulle indgå i kommunens budgetpublikationer.

Uafhængigt af ændringen i antallet af ydelser, skal Børne- og Ungdomsforvaltningen, Socialforvaltningen og Sundhedsforvaltningens efterspørgselsstyrede serviceområder fortsat reguleres på baggrund af befolkningsudviklingen ud fra de nuværende principper. På de berørte udvalgsområder

skal der derfor fortsat udarbejdes bilag til vedtaget budget, således at priser, mængder, dækningsgrader og befolkningstal til brug for demografireguleringen fremgår.

1.2 Korrektioner som indgår i budgetforslaget

Forvaltningerne skal i princippet udarbejde budgetforslaget på baggrund af de udmeldte budgetrammer i IC2009. Forvaltningerne har dog gennem årene forvaltet dette princip meget forskelligt. Nogle forvaltninger indarbejder alle kendte korrektioner frem til afleveringen af budgetforslaget, andre kun nogle udvalgte korrektioner, mens enkelte forvaltninger alene udarbejder budgetforslaget på baggrund af de udmeldte rammer i IC. For at sikre en ens praksis skal forvaltningerne medtage alle de korrektioner, der er vedtaget af Borgerrepræsentationen inden den 20. april, i budgetforslaget. Økonomiforvaltningen udarbejder og fremsender senest den 21. april de opdaterede budgetrammer, som skal anvendes af forvaltningerne.

2. Serviceudgifter

2.1 Fortsat fokus på serviceudgifter

Det centrale styringsparameter for staten i forhold til kommunernes økonomi er udviklingen i kommunernes serviceudgifter. Regeringen og KL aftaler hvert år i forbindelse med kommuneforhandlingerne en serviceudgiftsramme for kommunerne under ét. Regeringen har løbende indført sanktioner overfor kommunerne i tilfælde af, at kommuneaftalen ikke overholdes. I forbindelse med finansieringsreformen er der blevet indført en generel mulighed i tilskuds- og udligningsloven for, at Folketingets Finansudvalg kan reducere kommunernes bloktilskud med et beløb svarende til en overskridelse af serviceudgiftsrammen. Samtidig pålagde regeringen ved lov kommunerne at sikre, at serviceudgifterne i regnskabet for 2006 ikke oversteg budgettet for 2006. Loven blev i sin tid vedtaget med henblik på at sikre, at kommunernes udgifter ikke løb løbsk i tiden op til kommunesammenlægningerne. I forlængelse af kommunernes overskridelse af kommuneaftalen for 2008 har Finansministeren tilkendegivet at kommunerne i 2008 vil blive pålagt en lignende ordning. Økonomiudvalget er den 29. januar blevet forelagt en indstilling om håndteringen af ordningen internt i kommunen.

For i højere grad at kunne styre serviceudgifterne og bidrage til den kommunale aftaleoverholdelse blev definitionerne af rammebelagte driftsudgifter, efterspørgselsstyrede serviceudgifter og overførselsudgifter i kommunens budgetmodel i forbindelse med Indkaldescirkulæret 2008 ændret således, at definitionerne er i overensstemmelse med statens definitioner. Denne ændring videreføres og der opstilles en serviceudgiftsramme for hvert enkelt udvalg, jf. nedenfor. Definitionen for serviceudgifter er vedlagt som bilag 2.

2.2 Fremskrivning af budgettet

KL og staten opgør kommunens serviceudgifter ud fra en sammenvejet pris- og lønfremskrivning baseret på fordelingen af pris- og løn i det samlede budget i hele den kommunale sektor, dvs. pris- og lønfremskrivningen ikke er fokuseret på serviceudgifterne alene. Københavns Kommune fremskriver basisbudgettet på baggrund af fordelingen af priser og løn på serviceudgifterne i kommunen. Denne forskel i praksis medfører, at serviceudgifterne i København vil ligge 17 mio. kr.

højere, end det niveau staten og KL må forventes at opgøre udgifterne ud fra. Uden at have været genstand for en overordnet politiske prioritering vil Københavns Kommune således med den nuværende praksis forlods - og alene udfra en rent teknisk fremskrivning - have anvendt 17 mio. kr. af serviceudgiftsrammen i kommuneaftalen for 2009. Økonomiforvaltningen har derfor justeret udvalgenes budgetrammerne, så de samlet bliver 17 mio. kr. mindre end, når det alene er kommunens fordeling mellem pris og løn, der ligger til grund for fremskrivningen. Justeringen fordeles på udvalgene efter andelen af serviceudgifter.

I forlængelse af kommuneaftalen for 2008 foregår der drøftelser mellem staten og KL om den fremtidige fremskrivning af serviceudgifterne. Drøftelserne forventes afsluttet frem mod kommuneforhandlerne 2009 og når de endelige skøn for pris- og lønudviklingen kendes i juli, vil Økonomiforvaltningen genberegne forskellen mellem fordelingen på landsplan og i København og kompensere udvalgene hvis forskellen er blevet indsnævret eller yderligere reducere budgetrammerne, hvis forskellen er blevet forøget.

2.3 Udmelding af serviceudgiftsramme

For at sikre det fortsatte fokus på kommunens serviceudgifter opstilles i lighed med IC2008 et måltal for hvert enkelt udvalgs serviceudgifter. Udvalgene skal i budgetforslaget holde sig indenfor dette måltal. Måltallet er opgjort som serviceudgifterne i VB08 pl-fremskrevet til 09-niveau og korrigeret for kendte korrektioner efter budgetvedtagelsen og den resterende lille del af kommunalreformen, som bliver indfaset frem til 2010.

Udvalgenes måltal for serviceudgifter fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Måltal for serviceudgifter

1.000 kr. i 2009 p/l	Serviceudgifter 2009
Revisionsdirektoratet	22.770
Borgerrådgiveren	8.036
Beredskabskommissionen	229.859
Økonomiudvalget*	2.165.813
Kultur- og Fritidsudvalget	332.426
Børne- og Ungdomsudvalget	7.825.758
Sundheds- og Omsorgsudvalget	5.142.528
Socialudvalget	4.437.172
Teknik- og Miljøudvalget	794.273
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	669.747
I alt	21.628.382

* inkl. udgifter til forsyningsområdet, 145,6 mio. kr.

De aktivitetsbestemte sundhedsudgifter indgår i kommunernes serviceudgifter, men er i kommuneforhandlingerne for 2007 og 2008 blevet håndteret særskilt ved, at et evt. højere udgiftsniveau end det aftalte vil blive udeladt i opgørelsen af det endelige serviceudgiftsniveau. Det skyldes, at området ikke umiddelbart i budgetåret er styrbart for kommunerne, men i højere grad er afhængigt af aktiviteten i regionerne. I kommuneaftalen for 2009 må det derfor forventes, at sundhedsområdet fortsat vil være et særskilt fokusområde.

I lighed med budgetlægningen for 2008 skal Sundheds- og Omsorgsudvalget og Socialudvalget i udgangspunktet budgettere med en realvækst på nul på de aktivitetsbestemte sundhedsudgifter. Dog skal der tages hensyn til det evt. merforbrug, der har været indenfor området i 2007. Når det endelige forbrug i 2007 er kendt i forbindelse med regnskab 2007, vil Økonomiforvaltningen derfor justere budgetrammerne for de to udvalg. En evt. vækst i de aktivitetsbestemte sundhedsudgifter i 2009 vil blive håndteret, når kommuneaftalen er indgået og håndteringen af udgifterne for kommunerne under ét er kendt.

For at sikre en endelig klarhed over udviklingen i serviceudgifterne er det nødvendigt, at forvaltningerne allerede umiddelbart efter den 5. maj indberetter budgetforslagene i KØR. Ligeledes skal forvaltningerne fortsat indberette budgetforslagene i KØR i juli, således at alle ændringer er lagt ind når budgetforhandlingerne starter, jf. afsnittet om budgetprocessen.

2.4 Fortsat fokus på efterspørgselsstyrede overførsler

For de efterspørgselsstyrede overførselsudgifter gælder, at de fastsættes på baggrund af skøn fra de enkelte forvaltninger, og at evt. mindreforbrug eller merforbrug afholdes af kommunekassen. For at få øget fokus på området og skabe bedre overensstemmelse mellem budget og regnskab blev der i IC2008 indført måltal for de efterspørgselsstyrede overførsler. Måltallene er baseret på overførselsudgifterne i vedtaget budget 2008 korrigeret for kendte ændringer siden budgetvedtagelsen og fremskrevet til 2009-niveau med satsreguleringsprocenten.

Det skal bemærkes, at måltallene ikke er endelige, men at eventuelle afvigelser fra måltallene skal drøftes med og godkendes af Økonomiforvaltningen frem mod afleveringen af budgetforslaget. I forbindelse med budgetforslaget skal forvaltningerne derfor fremsende en redegørelse til Økonomiforvaltningen såfremt forvaltningerne vurderer, at de efterspørgselsstyrede overførselsudgifter afviger fra det fastsatte måltal. Udvalgenes måltal for efterspørgselsstyrede udgifter fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Midlertidige måltal for efterspørgselsstyrede overførselsudgifter

1.000 kr. i 2009 p/l	Efterspørgselsstyrede overførsler
Borgerrådgiveren	0
Revisionsdirektoratet	0
Beredskabskommissionen	0
Økonomiudvalget	0
Kultur- og Fritidsudvalget	-4.355
Børne- og Ungdomsudvalget	12.344
Sundheds- og Omsorgsudvalget	183.637
Socialudvalget	1.776.571
Teknik- og Miljøudvalget	0
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	2.774.023
I alt	4.742.220

I forlængelse af IC2008 indførtes et nyt styringsområde – *efterspørgselsstyret indsatsområde* – indenfor den beskæftigelsesrettede indsats under overførselsområdet. På det efterspørgselsstyrede indsatsområde er der bl.a. indført en 3-årig udsvingsramme for mer- og mindreforbrug og en sanktionsmodel i tilfælde af, at udsvingsrammen ikke overholdes. Samtidig blev den nuværende belønningsmodel på området udvidet. Formålet med det nye paradigme er, at give Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen mulighed for en mere fleksibel tilrettelæggelse af indsatsen på området.

Økonomiforvaltningen vil i forlængelse heraf fortsat have fokus på mulighederne for at revurdere styringsbestemmelserne for overførselsområdet generelt for at sikre en rationel styring og effektiv indsats på områderne. Det vil ske ved at Økonomiforvaltningen løbende igangsætter analyser af de forskellige områder og ved løbende at have en dialog med forvaltningerne omkring evt. forbedringspotentialer på området.

3. Udvalgenes budgetter i 2009

3.1 De 4 bevillingstyper og korrektioner

Budgetteringsformen for det samlede budget kan illustreres på følgende vis:

Vedtaget budget 2008 + Effekt af tidligere budgetvedtagelser + Tillægsbevillinger + Pris- og lønfremskrivning/Satsregulering + Aktivitetstilpasninger + DUT-reguleringer
--

Vedttaget budget 2008

Udvalgenes rammer i 2009 er baseret på vedtaget budget 2008, korrigeret for beløbsændringer som følge af beslutninger i Borgerrepræsentationen, tekniske korrektioner og pris- og lønfremskrivning.

Indførelsen af bruttokataloget i budget 2008 betød, at forvaltningerne i fællesskab udarbejder konkrete forslag til nye og bedre løsninger, der kan sikre mere kvalitet og service for de samme penge.

Forvaltningernes forslag samles i et bruttokatalog, som kan frigøre ressourcer til tværgående og interne prioriteringer på minimum 400 mio. kr. årligt. Det er hensigten, at fagudvalgene i budgetlægningen anvender bruttokataloget, når de skal finde finansiering til det tværgående prioriteringsrum.

Økonomiudvalget vil den 5. februar 2008 få forelagt bruttokatalogets tværgående forslag til effektiviseringer samt fordelingen af det tværgående prioriteringsrum. I indstillingen til Økonomiudvalget indgår ligeledes forslag til den videre proces for det samlede bruttokatalog, og udvalgenes udarbejdelse af finansieringsforslag til det tværgående prioriteringsrum.

Det er fortsat fagudvalgene, der har ansvaret for at udarbejde egne budgetforslag, men at beslutningen om hvor der skal omprioriteres, og hvilke serviceområder der skal opprioriteres, besluttet samtidigt i forbindelse med de politiske forhandlinger om budgettet i september måned. Dette bevirker, at der i modsætning til tidligere ikke forlods er indarbejdet et prioriteringsrum i udvalgenes driftsramme.

Forskelle i budgetteringsformen mellem de fire bevillingstyper fremgår nedenfor:

Principper for opgørelsen af serviceudgifter, overførselsudgifter og anlægsudgifter

Rammebelagte driftsområde 2008	Eftersp. Serviceområde 2008	Eftersp. overførsler 2008	Rammebelagt anlæg 2008
+ Effekt af tidligere budgetvedtagelser	+ Effekt af tidligere budgetvedtagelser	+ Effekt af tidligere budgetvedtagelser	+ Effekt af tidligere budgetvedtagelser
+ Tillægsbevillinger	+ Tillægsbevillinger	+ Tillægsbevillinger	+ Tillægsbevillinger
+ Pris- og lønfremskrivning	+ Pris- og lønfremskrivning	+ Satsregulering	+ Pris- og lønfremskrivning
	+ aktivitetstilpasning		
+ DUT-reguleringer	+ DUT-reguleringer	+ DUT-reguleringer	
Serviceudgifter – Rammebelagt driftsområde 2009	Serviceudgifter -Eftersp. Serviceområde 2009	Overførselsudgifter - Eftersp. overførsler 2009	Rammebelagt anlæg 2009

For at få opgjort serviceudgifterne skal det rammebelagte driftsområde dog korrigeres for kommunens udgifter vedr. forsyningsområdet. Det sidste vedrører kun Økonomiudvalget. Nedenfor uddybes budgetrammerne for udvalgene på de 4 styringsområder:

Budgetrammer for udvalgenes rammebelagte drift i 2009

	Serviceudgifter (rammebelagt drift) budget 2008, 1.000 kr.	Korrektioner, 1.000 kr.	P/L, 1.000 kr.	Serviceudgifter (rammebelagt drift) IC 2009, 1.000 kr.
Revisionen	21.546	222	1.002	22.770
Borgerrådgiver	7.803	-94	327	8.036
Beredskabskommissionen	223.874	-518	6.503	229.859
Økonomiudvalget*	1.932.167	163.766	69.881	2.165.813
Kultur- og Fritidsudvalget	409.511	-97.080	19.995	332.426
Børne- og Ungdomsudvalget	294.001	-123.563	2.787	173.225
Sundheds- og Omsorgsudvalget	1.802.735	42.719	69.842	1.915.297
Socialudvalget	2.812.159	15.212	112.593	2.939.964
Teknik- og Miljøudvalget	751.315	18.400	24.558	794.273
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	645.242	-6336	30.840	669.747
I alt	8.900.353	12.729	338.329	9.251.410

* inkl. udgifter til forsyningsområdet, 145,6 mio. kr.

Budgetrammer for udvalgenes efterspørgselsstyrede serviceområder i 2009

	Serviceudgifter (efterspørgselsstyrede serviceområde), budget 2008, 1.000. kr.	Korrektioner mv., 1.000 kr.	P/L, 1.000 kr.	Serviceudgifter (efterspørgselsstyr ede serviceområde) IC 2009, 1.000 kr.
Revisionen	0	0	0	0
Borgerrådgiver	0	0	0	0
Beredskabskommissionen	0	0	0	0
Økonomiudvalget	0	0	0	0
Kultur- og Fritidsudvalget	0	0	0	0
Børne- og Ungdomsudvalget	7.254.599	67.376	330.558	7.652.533
Sundheds- og Omsorgsudvalget	3.166.703	-77.899	138.427	3.227.231
Socialudvalget	1.411.663	28.024	57.521	1.497.208
Teknik- og Miljøudvalget	0	0	0	0
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	0	0	0	0
I alt	11.832.965	17.501	526.506	12.376.972

Budgetrammer for udvalgenes anlæg i 2009

	Anlæg, budget 2008, 1.000 kr.	Korrektioner, 1.000 kr.	P/L, 1.000 kr.	Anlægsudgifter, IC 2009, 1.000 kr.
Revisionen	0	0	0	0
Borgerrådgiver	0	0	0	0
Beredskabskommissionen	5.600	-5.600	0	0
Økonomiudvalget	-20.146	561.861	14.167	555.881
Kultur- og Fritidsudvalget	486.967	-141.875	10.353	355.445
Børne- og Ungdomsudvalget	564.396	-76.819	440	488.018
Sundheds- og Omsorgsudvalget	12.077	1.394	404	13.876
Socialudvalget	83.618	-33.308	1.509	51.819
Teknik- og Miljøudvalget	569.245	89.384	18.317	676.946
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	0	0	0	0
I alt	1.701.757	395.037	45.190	2.141.984

Økonomiforvaltningens skøn for de efterspørgselsstyrede overførsler i 2009

	EO* budget 2008, 1.000 kr.	Korrektioner, 1.000 kr.	Sats- regulering, 1.000 kr.	EO* - IC 2009, 1.000 kr.
Kultur- og Fritidsudvalget	0	-4.232	-123	-4.355
Børne- og Ungdomsudvalget	11.996	0	348	12.344
Sundheds- og Omsorgsudvalget	178.428	34	5.175	183.637
Socialudvalget	1.727.925	-1.423	50.069	1.776.571
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	2.716.459	-20.615	78.179	2.774.023
I alt	4.634.808	-26.236	133.649	4.742.220

*EO = efterspørgselsstyrede overførsler

4. Generelle forudsætninger og krav til budgetforslag 2009

I dette afsnit beskrives hvilke krav, der stilles til udvalgenes budgetlægning. Kravene vedrører følgende:

- overholdelse af statslige regler
- overholdelse af Københavns Kommunes bevillingsregler
- konkrete tekniske forudsætninger for kommunens budgetforslag for 2009
- forsikringer og arbejdsulykke
- generelle forudsætninger for budget 2009

4.1 Overholdelse af statslige regler

Helt overordnet skal udvalgene (fortsat) udarbejde budgetforslaget i overensstemmelse med Velfærdsministeriets og Københavns Kommunes bevillingsregler. Statens regler fremgår af ”Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner” og kan læses på www.ism.dk.

Det fremgår af Den Kommenterede Styrelseslov, at ”*Indtægter og udgifter, som med høj grad af sandsynlighed må antages at blive aktuelle for kommunen, skal indgå i budgettet*” (Den kommenterede styrelseslov, § 38). Udvalget skal således tage højde for alle kendte ændringer i årets løb. Derudover skal budgetforslaget være realiserbart. Det betyder, at udvalgets opgaver skal kunne løses inden for den af Økonomiudvalget udmeldte budgetramme.

Udvalgene er ansvarlige for at placere udgifter og indtægter på de rigtige konti, arter og grupperinger, jf. Velfærdsministeriets regler herfor, ligesom det er udvalgenes opgave løbende at være orienteret om ændringer i kontoplanen.

Særligt henvises til sondringen mellem drifts- og anlægsudgifter, jf. nedenstående tekstboks.

Konteringen af drifts- og anlægsudgifter

Som nogle mere *generelle forhold*, der må indgå i overvejelserne om sontringen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter skal peges på følgende:

- En vurdering af udgiftens *størrelse og karakter* (type) i forhold til den pågældende institutions eller aktivitets sædvanlige udgiftsniveau
- En vurdering af, om der som følge af udgiften sker en *væsentlig ændring* i den pågældende institutions eller aktivitets sædvanlige udgiftsniveau
- *Styringsmæssige overvejelser*, jf. det ovenfor anførte
- *Nybyggeri* af større omfang bør altid henføres til anlægssiden
- Udgifter til ombygning, renovering m.v. vedrørende *lejede lokaler* bør som hovedregel henføres til driftssiden. Der kan dog forekomme situationer, hvor lejemaalets længde og udgiftens størrelse kan begrunde en henføring til anlægssiden.

I tilfælde, hvor sontringen mellem drifts- og anlægsudgifter giver anledning til tvivl kan bl.a. henvises til de for staten gældende regler, som er fastsat i Finansministeriets økonomisk-administrative vejledning. Heri er specielt omtalt følgende situationer:

Vejledende for, om en udgift til *vedligeholdelses- og ombygningsarbejder* bør henføres under drift eller under anlæg, er dels om arbejdet indebærer væsentlige ændringer i bestående bygninger eller anlæg, dels om formålet med eller brugen af bygningen m.v. ændres væsentligt. Er dette tilfældet, bør udgiften konteres under anlæg.

Udgifter til *anskaffelser af materiel, inventar m.v.* bør som hovedregel henføres under drift. Anskaffelser, der medfører en væsentlig forskydning af institutionens driftsudgiftsniveau, bør dog henføres under anlæg. Vægten lægges således ikke på, om den konkrete anskaffelse er ordinær eller ekstraordinær. Anskaffelser af materiel og inventar *i forbindelse med kommunalt nybyggeri* afholdes i alle tilfælde som en del af byggeudgiften.

Udgifter til behovsanalyse og programoplæg for et bygge- eller anlægsarbejde kan henføres til driften. Hvor der er etableret særlige byggeadministrationer, gælder dette også udgifter til udarbejdelse af byggeprogram. Projekteringsudgifter i øvrigt henføres under anlæg.

I øvrigt henvises til det i kapitel 7, afsnit 7.0, omtalte *kontinuitetsprincip*, hvorefter der ikke bør foretages hyppige ændringer i de regnskabsmæssige regler og procedurer, som kan medvirke til at vanskeliggøre en vurdering af kommunens regnskab.

På hovedkonto 1 Forsyningsvirksomheder mv. samt på de øvrige områder, hvor kommunens materielle aktiver registreres i et anlægskartotek og danner grundlag for beregnede udgifter som f.eks. afskrivninger, er regelsættet for registreringen af aktiver i anlægskartoteket beskrevet i kapitel 8, afsnit 1.2.

(Kilde: Velfærdsministeriets budget- og regnskabssystem)

4.2 Overholdelse af Københavns Kommunes bevillingsregler

Københavns Kommunes gældende bevillingsregler vedtog Borgerrepræsentationen i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2008. Bevillingsreglerne er optrykt i det vedtagne budget 2008. De bevillingsmæssige bindinger på de forskellige styringsområder i budgettet fremgår overordnet i nedenstående tabel, men mere uddybende i bevillingsreglerne.

Styringsområder i budgettet	Ændringer som fagudvalg selv kan beslutte	Ændringer som skal godkendes af ØU/BR
Rammestyrede område	<p>Fagudvalget kan selv beslutte omflytninger inden for bevillinger.</p> <p>Såfremt der på én bevilling er såvel rammebelagt drift som anlæg kan fagudvalget dog ikke selv beslutte omflytninger i mellem de 2 styringsområder efter budgettets vedtagelse.</p> <p>Fagudvalget kan selv beslutte ændringer i priser og mængder.</p>	<p>ØU/BR skal altid godkende omflytninger mellem bevillinger som sker efter at budgetbidraget er afleveret fra udvalgene primo maj.</p>
Efterspørgselsstyrede serviceområder	<p>Fagudvalget kan selv beslutte ændringer i priser, mængder ØU/BR skal altid godkende omflytninger mellem og dækningsgrader i forbindelse med udarbejdelse af budgettet – ændringerne skal dog beskrives i budgetbidraget.</p> <p>Når budgetbidraget er afleveret primo maj, kan udvalget kun ændre i priser, mængder og dækningsgrader, hvis dette sker inden for den af ØU udmeldte udgiftsramme. Ændringen skal dog altid godkendes af ØU/BR</p>	<p>bevillinger som sker efter at budgetbidraget er afleveret fra udvalgene primo maj.</p> <p>ØU/BR skal godkende ændringer i priser, mængder og dækningsgrader efter budgetbidraget er afleveret fra udvalgene primo maj.</p> <p>ØU og BR skal dog ikke godkende ændringer i priser og mængder, såfremt ændringerne er af mindre væsentlig karakter eller følger af tekniske reguleringer mv.</p>
Anlæg		<p>Omflytning mellem anlæg og drift skal godkendes af ØU/BR.</p>
Efterspørgselsstyrede overførsler	<p>Fagudvalget budgetterer selv de efterspørgselsstyrede overførsler.</p> <p>Når budgetbidraget er afleveret primo maj, kan udvalget kun ændre i priser, mængder og dækningsgrader, hvis dette sker inden for den af ØU udmeldte udgiftsramme. Ændringen skal dog altid godkendes af ØU/BR</p> <p>For underbevillingen efterspørgselsstyret indsats gælder, at der er omprioriteringsadgang inden for underbevillingen.</p>	<p>ØU/BR skal godkende ændringer i priser og mængder efter budgetbidraget er afleveret fra udvalgene primo maj.</p> <p>ØU og BR skal dog ikke godkende ændringer i priser og mængder, såfremt ændringerne er af mindre væsentlig karakter eller følger af tekniske reguleringer mv.</p>

Det skal bemærkes at én ydelse med ændringerne beskrevet i afsnit 1 godt må ligge på mere end en bevilling. Derudover skal det bemærkes, at der i indstillinger skal beskrives den evt. effekt på priser og mængder for de ydelser, der er relevante ift. indstillingen. Udvalgene må frem til aflevering af budgetbidraget omprioritere og herunder ændre i de ydelser som udvalgene præsenterer i deres budgetbidrag.

Udgangspunktet er fortsat, at Københavns Kommune anvender et *nettobevillingsprincip*. Tilsvarende er det en høj grad af decentralisering i bevillingsniveauet i kommunen, som skal sikre muligheden for at prioritere indenfor de enkelte bevillinger, dog med de bindinger, der følger af kommunens budgetmodel, jf. bevillingsreglerne.

Fsva. budgettering af:

- det rammebelagte område
- de efterspørgselsstyrede serviceområder
- de efterspørgselsstyrede overførsler
- anlæg
- finansposter

henvises til materialesamlingen til den nye budgetmodel, som kan rekvireres ved henvendelse til Center for Økonomi i Økonomiforvaltningen.

4.3 Forsikringer og arbejdsulykke

Forudsætningerne for forsikringer og arbejdsskadeulykker i Københavns Kommune vil blive fremsendt i forbindelse med skabeloner og retningslinier for budgetforslag 2009, som udsendes efter den politiske behandling. Udvalgenes budgetforslag skal tage højde for disse forudsætninger i forbindelse med deres budgetlægning.

4.4 Generelle forudsætninger for budgetforslag 2009

I nedenstående er angivet de generelle forudsætninger til budgetforslaget for 2009:

De generelle forudsætninger vedrører:

- Satsreguleringsprocent og pris- og lønfremskrivning (P/L)
- Intern rente
- Københavns kommunes økonomiske konsekvenser af DUT 2008-2010
- Huslejemodellen
- Puljer afsat under Økonomiudvalget
- Nordhavnsvej
- Tilskud til Operaen
- Koncernservice
- TR-uddannelsesmidler og KTO-udviklingsmidler

4.4.1 Satsreguleringsprocent og pris- og lønskøn

Den indarbejdede pris- og lønfremskrivning i budget 2008 bygger på KLs seneste skøn, som er baseret på det aftalte niveau i kommuneaftalen 2008.

Budget 2009	Pris	Løn	Sammenvejet p/l	Sammenvejet p/l til aktivitetsbestemte sundhedsudgifter	Satsreguleringspct.
KL	3,0	4,9	4,2	4,2	2,9

Note: Satsreguleringsprocenten er baseret på FM's seneste skøn i Økonomisk Redegørelse - august 2007.

Prisudviklingen fra 2008-2009 forudsættes at være på 3,0 pct. Jf. IC2008 blev principperne for fremskrivning af anlægskorrekationer ændret, således at anlægskorrekationer fremskrives med prisfremskrivning alene.

Lønskønnet fra 2008-2009 forudsættes at være på 4,9 pct. og den sammenvejet pris- og lønfremskrivning forudsættes at være 4,2 pct. Den sammenvejet pris- og lønfremskrivning anvendes i forbindelse med driftskorrekationer.

Socialudvalgets og Sundheds- og Omsorgsudvalget aktivitetsbestemte sundhedsudgifter fremskrives med regionernes pris- og lønfremskrivning. Pris- og lønfremskrivningen for aktivitetsbestemte sundhedsudgifter er skønnet til 4,2 pct.

I budgetoverslagsårene anvendes tilsvarende et skøn for pris- og lønfremskrivningen fra KL, hvoraf den sammenvejede pris- og lønfremskrivning beregnes til 3,5 pct.

Satsreguleringsprocenten skal anvendes ved budgettering af de efterspørgselsstyrede overførsler. Skønnet for satsreguleringsprocenten er 2,9, jf. Økonomisk redegørelse fra Finansministeriet, august 2007. Finansministeriet er ikke kommet med et nyt skøn for satsreguleringsprocenten i december 2007, idet Økonomisk Redegørelse pga. af valget afventer finanslovsforslaget for 2008.

4.4.2 Intern rente

Den interne rente anvendes bl.a. til at udregne profilen på interne lån. Den interne rente i Københavns Kommune fastsættes på baggrund af regeringens skøn over forrentningen af en 30-årig obligation i budgetlægningsåret. Som regel anvendes Finansministeriets skøn i decemberudgaven af Økonomisk Redegørelse. Pga. af valget i november er finansloven for 2008 udsat og Finansministeriet har derfor ikke udarbejdet en Økonomisk Redegørelse i december. Økonomisk Redegørelse vil først blive offentliggjort i forlængelse af det forventede finanslovsudspil primo februar. Når Økonomisk Redegørelse foreligger vil den interne rente blive meldt særskilt ud.

På den baggrund skal Økonomiforvaltningen anmode udvalgene om først at fremsende sager til behandling om nye interne lån når den nye interne rente foreligger. at afvente udmeldingen af den interne rente før der udarbejdes eventuelle nye interne lån i budgetbidragene for 2009. Vejledning om beregning af profil for interne lån kan fås hos Center for Økonomi, Økonomiforvaltningen.

4.4.3 Økonomiske konsekvenser af DUT 2008-2010

Borgerrepræsentation besluttede i indstillingen om tekniske ændringsforslag den 11. oktober 2007 de samlede økonomiske konsekvenser af DUT for udvalgenes rammer i 2008-2010 (BR 451/07). DUT-korrektionerne for 2009 og frem er indarbejdet i udvalgsrammerne.

Den samlede difference i 2009 fordeles på udvalg i tabellen nedenfor:

1.000 kr., 08 p/l	DUT-difference 2009
Revisionen	0
Borgerrådgivning	1
Beredskabskommissionen	23
Koncernservice	0
Økonomiudvalget	87
Kultur- og Fritidsudvalget	42
Børne- og Ungdomsudvalget	779
Sundheds- og Omsorgsudvalget	513
Socialudvalget	436
Teknik- og Miljøudvalget	78
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	67
I alt	2.025

4.4.4 Huslejemodellen

Borgerrepræsentationen tiltrådte den 30. november 2006 indstilling om *Budgetkorrektion som følge af den nye huslejemodel* (BR 664/06). De umiddelbare bevillingsmæssige ændringer som følge heraf blev indarbejdet i udvalgenes budgetrammer for 2008 i IC2008. Efterfølgende har der været en række justeringer af huslejemodellen. Disse ændringer er indarbejdet i udvalgenes budgetrammer for 2009.

4.4.5 Puljer afsat under Økonomiudvalget

Integrationsindtægter:

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har foreløbigt opgjort integrationsindtægterne i 2009 til 66,2 mill. kr. (2008 pl). Indtægten budgetteres som en indtægt i Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets budgetrammer på overførselsområdet, og modsvares af udgifter i Beskæftigelses- og Integrationsudvalget (50 pct.) og Socialudvalget (50 pct.), jf. IC2008 og ØU 331/2006.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil løbende frem mod budgetvedtagelsen revurdere skønnet for integrationsindtægterne. For at Socialudvalget ikke skal udarbejde et budgetforslag på et usikkert grundlag afsættes en pulje på halvdelen af de forventede integrationsindtægter under Økonomiudvalget. Dette svarer til fremgangsmåden som blev i IC2008. Socialudvalgets budgetramme vil blive opjusteret (og Økonomiudvalgets tilsvarende nedjusteret) på baggrund af det endelige skøn for integrationsindtægterne i forbindelse med indstillingen om tekniske ændringsforslag.

Afvikling af Byfornyelse København

Borgerrepræsentationen besluttede den 17. november 2007 at lukke Byfornyelse København, og at provenuet ved lukningen skulle anvendes i budgetforhandlingerne for 2009 til byfornyelsesformål. Det anslåede provenu på 62 mill. kr. indgår i Teknik- og Miljøudvalgets budgetforslag for 2009 som en indtægtsbevilling. For at modsvare indtægtsbevillingen i Teknik- og Miljøudvalget er der lagt en anlægspulje på 62 mill. kr. til udmøntning til byfornyelsesaktiviteter under Økonomiudvalget.

Landsgennemsnitligt anlægsniveau i 2010, 2011 og 2012

Under Økonomiudvalget er afsat en pulje således at anlægsrammerne i 2010, 2011 og 2012 er justeret således, at de flugter med et landsgennemsnitligt niveau baseret på anlægsudgifterne i 2008.

4.4.6 Nedskrivning af bevilling afsat i budget 2007 på 424 mio. kr. til metro og Nordhavnsvej

Til det forberedende arbejde vedrørende metro-cityringen - som finansieres af indtægterne fra salget af el-delen i Københavns Energi - har der været behov for at afholde en række udgifter inden kommunen har modtaget salgs-provenuet (BR 615/06, BR 468/06 og BR 752/05). Finansieringen af disse udgifter på i alt 18,8 mill. kr. er derfor sket via kommunekassen med beslutning om, at midlerne tilbageføres når provenuet er modtaget. Kommunen har nu modtaget midlerne, der dels anvendes til et indskud i metroselskabet og til finansiering af kommunens andel af udgiften til Nordhavnsvejen, dels er blevet disponeret som led i budget 2007. De 18,8 mill. kr. tilbageføres derfor nu til kommunekassen gennem en nedskrivning af den bevilling på oprindeligt 423,5 mill. kr. (2008 pl) til metro og Nordhavnsvej, der blev afsat i budget 2007. Der resterer herefter 401,6 mill. kr. af bevillingen (2008 pl) fordelt med 95,7 mill. kr. til stationsforpladser og tilkøb vedrørende cityringen, 202,7 mill. kr. til et metroafgreningskammer samt 103,3 mill. kr. til tilkøb i forbindelse med Nordhavnsvejen.

4.4.7 Rådighedsbevilling til etablering af Nordhavnsvejen

Til etablering af Nordhavnsvejen er der afsat en samlet ramme på 1.860 mill. kr. (2008 p/l). Heraf er foreløbigt 103,3 mill. kr. indarbejdet i forbindelse med budget 2007, mens yderligere 59,7 mill. kr. er bevilliget på nuværende tidspunkt til forberedende undersøgelser m.v. (BR 397/06, BR 624/06, BR 233/07, BR 639/06 og BR 620/07). Den resterende ramme på 1.696,3 mill. kr. er derfor med indkaldelsescirkulæret indarbejdet som en rådighedsbevilling under Teknik- og Miljøudvalget i årene 2009-14. Af de 1.693,3 mill. kr. er 31 mill. kr. dog reserveret i kassen i 2008 til forventede udgifter i forbindelse med projektet i løbet af året.

4.4.8 Tilskud til Operaen

Ifølge samarbejdsaftalen mellem Københavns Kommune og staten skulle Københavns Kommune give et årligt tilskud til drift af Operaen på 40 mill. kr. i 2004 pl (43,9 mill. kr. i 2008 pl) i perioden 2005-2008. I Økonomiudvalgets budgetrammer er dog fastholdt et tilskud i 2009 og i budgetoverslagsårene.

4.4.9 Koncernservice

I budgetrammerne er indarbejdet Koncernservice's bidrag til bruttokataloget på 15,7 mill. kr. Heraf finansieres 11,8 mill. kr. af forvaltningerne. Forvaltningernes andel beregnes på baggrund af andelen af forvaltningernes serviceudgifter. Effektiviseringsbidraget fordeles på udvalg i tabellen nedenfor:

1.000 kr., 08 p/l	Effektiviseringsbidrag
Borgerrådgivning	-5
Beredskabskommissionen	-135
Koncernservice	-3.900
Økonomiudvalget	-506
Kultur- og Fritidsudvalget	-246
Børne- og Ungdomsudvalget	-4.539
Sundheds- og Omsorgsudvalget	-2.988
Socialudvalget	-2.540
Teknik- og Miljøudvalget	-453
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	-388
I alt	-15.700

4.4.10 TR-uddannelsesmidler og KTO-udviklingsmidler

Midler til uddannelse af tillidsrepræsentanter og udviklingsmæssige aktiviteter ifm. med KTO-forliget er gennem årene blevet fremskrevet med en forkert fremskrivningsprocent, da der ikke er blevet taget højde for at disse udgifter har en vækst der afviger fra den almindelige lønudvikling. Der er derfor blevet opbygget en finansieringsmanko i 2008 på 1,162 mill. kr. Fra 2009 løftes Økonomiudvalgets budgetramme svarende til mankoen. Dette beløb vil blive korrigeret i juni-indstillingen når overenskomstresultatet kendes.

5. Særlige fokusområder

5.1 *Parkeringsindtægter*

I forhold til 2008 ændres konteringspraksis vedr. parkeringsindtægter. Denne konteringsændring vil være udgiftsneutral for kommunens samlede budget, men vil kunne påvirke kommunens serviceudgifter. Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen vil i foråret afklare, hvordan den ændrede konteringspraksis påvirker Teknik – og Miljøudvalgets budget, herunder deres serviceudgifter.

5.2 *Revisionsdirektoratet*

Budgetrammen for Revisionen vil kunne ændre sig da opgaven vedr. Københavns kommunes revision aktuelt er i udbud. BR vil snarest for forelagt en indstilling herom. Endvidere etableres den interne revision med virkning fra 2009. Hvis den politiske behandling giver anledning til nuværende budgetrammer, vil Revisionens budgetrammer blive korrigeret herfor.

5.3 *Barselsfonden*

Udgifterne til Barselsfonden har gennem de seneste år været voksende. Barselsfonden er placeret under Økonomiudvalget og anvendes til at dække forvaltningernes udgifter til vikardækning i fbm. barsel. I 2007 forventes udgifterne, på baggrund af den foreløbige opgørelse at være omkring 111,6 mill. kr. i (2008 pl) Dette niveau lægges til grund for størrelsen af barselspuljen i 2009. Det svarer til en opjustering på 18,6 mill. kr. ift. budgettet for 2008 (2008 p/l). Udgiften finansieres, i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens vedtagne principper for barselsfonden i Cirkulære nr. 31 fra 1997, på baggrund af udvalgenes lønudgifter. En merudgift vil således være udgiftsneutral for kommunen som helhed og heller ikke belaste kommunens serviceudgifter.

Med henblik på forbedret styring af Barselsfonden vil Økonomiforvaltningen frem til 2009 udarbejde nye retningslinier for fonden. Herunder vil Økonomiforvaltningen overveje kompensationsgraden og forældelsesfrister for ansøgninger til barselsfonden.

5.4 *Investeringskatalog*

Som noget nyt afsættes der med indkaldelsescirkulæret for budget 2009 en pulje på 100 mill.kr., øremærket til investeringer i Københavns kommune. Midlerne anvendes til investering i bedre løsninger af kommunens opgaver og til initiativer, der skal imødekomme kommende udfordringer. Af

de 100 mill. kr. reserveres 85 mill. kr. til investeringer på anlægsområdet og de resterende 15 mill. kr. reserveres til investeringer på serviceområdet.

Investeringskataloget for 2009 har til formål, at:

- forbedre det politiske beslutningsgrundlag, når der skal afsættes midler til større investeringer.
- fremme interessen og muligheden for langsigtede og strategiske effektiviseringsinitiativer.
- bidrage med forslag til at løse kommunens opgaver på nye og smartere måder, til gavn for kommunens ansatte og borgere.
- lade investeringsafkast forbedre prioriteringsrummet de kommende år og frigøre servicemidler til andre formål.

Investeringsforslagene udarbejdes i 1. halvår 2008 af de enkelte forvaltninger efter Økonomiforvaltningens skabelon og de forelægges fagudvalgene til godkendelse i forbindelse med udvalgenes 1. og 2. behandling af budgettet før sommerferien. Herefter samles investeringsforslagene fra alle fagudvalg i et investeringskatalog. Forslagene i investeringskataloget vil af Økonomiforvaltningen blive rangordnet efter deres evne til at generere afkast.

Investeringsforslagene i kataloget vil indgå i budgetforhandlingerne.

5.5 Ældre – køb og salg af pladser

I forbindelse med aktivitetstilpasningen til budget 2008 vurderede KL Københavns Kommunes demografimodel og befolkningsprognosen. KL anbefalede, at der i modellen blev taget højde for borgere, der fraflyttede kommunen, hvor kommunen stadigvæk havde betalingsforpligtigelsen. Økonomiforvaltningen har på den baggrund og som opfølgning på Økonomiudvalgets møde den 2. oktober 2008, derfor taget initiativ til en ændring i demografimodellen vedrørende køb af pleje og ældreboliger i andre kommuner.

Konkret sker dette ved, at der fremover beregnes et samlet serviceniveau (dækningsgrad) for egne plejeboliger og køb af pladser i andre kommuner, og at der i befolkningsgrundlaget tages højde for borgere, som bor udenfor kommunen, men hvor kommunen fortsat har betalingsforpligtigelsen.

Modellen betyder, at der bliver et samlet serviceniveau for de ældre borgere over 65 år, som Københavns Kommune er betalingspligtige overfor. En borger, der fraflytter kommunens plejehjem til en anden kommunens plejehjem, vil stadigvæk være en del af kommunens samlede serviceniveau.

Regulering af budgettet som følge af demografiske ændringer er en teknisk budgetændring, som har til formål at fastholde det politisk fastsatte serviceniveau, mens længden af indfasningsperioden fastsættes politisk og håndteres i forbindelse med indstillingen om aktivitetstilpasning af budget 2009, som behandles i Økonomiudvalget i juni 2008.

5.6 Demografimodel

I forlængelse af demografireguleringen i foråret 2008 og den usikkerhed, der blev rejst omkring befolkningstallene, udarbejdede KL et notat om demografitilpasningen i Københavns Kommune. KL's konklusion var, at der *ikke på det foreliggende grundlag er belæg for at forkaste den 2007 prognosemodel, som kommunen har anvendt ved budgetteringen af budgetforslaget for 2008.*

Gennemførelsen af en indfasning af demografireguleringen i 2009 vil indgå i den almindelige politiske prioritering i budgetforhandlingerne

5.7 *Periodisering af anlægsudgifter*

Økonomiforvaltningen er i samarbejde med forvaltningerne ved at udføre en analyse, som skal resultere i forslag og anbefalinger til, hvordan anlægsstyringen i Københavns Kommune kan forbedres, herunder hvordan der kan sikres en mere retvisende budgettering og periodisering af kommunens anlægsmidler. Analysen forventes færdiggjort i foråret 2008.

Økonomiforvaltningen opfordrer på baggrund af ovenstående udvalgene til allerede nu at skærpe fokus for at sikre en mere præcis vurdering af budgetteringen af anlægsmidlerne til allerede kendte projekter i 2009 og frem, herunder også projekter hvor anlægsmidlerne allerede i dag skubbes mellem årene.

5.8 *Budgettering af finansposter*

De seneste år har der været en markant afvigelse mellem budget og regnskab på kommunens finansielle poster. Endvidere har det kunnet konstateres, at ikke alle udvalg har beskrevet budgetteringsforudsætningerne bag disse poster i budgetbidraget. Med henblik på at øge kendskabet til den finansielle side og lette opfølgingsprocessen skal udvalgene beskrive budgetteringsforudsætningerne bag udvalgets finansposter. Økonomiforvaltningen vil vurdere de budgetterede finansposter og de indsendte beskrivelser i forbindelse med juni-indstillingen.

5.9 *Resultatet af overenskomstforhandlingerne i 2008*

Udvalgenes budgettrammer i 2009 er foreløbigt fremskrevet ud fra den seneste forventning til lønudviklingen fra 2008 til 2009. Heri er indregnet de foreløbige forventninger til overenskomstresultatet i foråret 2008.

Når overenskomstresultatet foreligger og lønudviklingen for de enkelte kommunale faggrupper er kendt, vil Økonomiforvaltningen beregne de økonomiske konsekvenser for kommunen og justere udvalgenes budgettrammer for 2008 og 2009 i overensstemmelse hermed. Økonomiforvaltningen vil dog samtidig sikre, at den højere lønandel i Københavns Kommune ift. hele landet ikke belaster kommunens serviceudgifter i hverken 2008 eller 2009, jf. afsnit 2.2

5.10 *Aftale mellem regeringen, KL og Danske Regioner om en fremrykning af lønstigninger fra 2009 til 2008*

Regeringen, KL og Danske Regioner indgik i december 2007 en aftale om at rykke de lønstigninger, der via reguleringsordningen mellem det private og offentlige lønniveau, automatisk ville blive udløst i 2009 frem til 2008. Det er aftalt, at det kommunale udgiftsniveau i 2008 vil ligge 900 mill. kr. højere end forudsat i kommuneaftalen for 2008. De præcise økonomiske konsekvenser for Københavns Kommune i 2008 kan opgøres når overenskomstresultatet foreligger. Disse konsekvenser

I udgangspunktet ændrer aftalen ikke på udgiftsniveauet i 2009, idet det blot er en fremrykning af det højere niveau. Hvis det ifm. overenskomstresultatet viser sig, at udgifterne - som følge af aftalen - afviger fra det nuværende niveau, vil Økonomiforvaltningen justere udvalgenes budgettrammer for 2008 og 2009 i overensstemmelse hermed.

5.11 Tjenestemandspensioner

Udgifterne til tjenestemandspensioner er nedjusteret med 7 mill. kr. ift. 2008. Frem mod juni-indstillingen vil der ske en revurdering af dette beløb på baggrund af den seneste aktuarberegning for Københavns Kommune.

5.12 Haveforeningen Prøvestenen

I forbindelse med salget til Skanska af den ejendom, hvor HF Prøvestenen er beliggende, har Københavns Kommune ved tidligere indstillinger (senest BR421/01) forpligtet sig til at stille et erstatningsareal til rådighed samt at forestå udgifterne til flytning, miljøforanstaltninger, anlæg mm. Skanska ønsker nu, at gå i gang med en jordoprensning af arealet og det må derfor forventes, at Københavns Kommunes forpligtelse snart skal indfries. På nuværende tidspunkt er det ikke muligt, at vurdere kommunens udgift præcist. Et usikkert skøn ligger dog i størrelsesordenen 25-36 mill. kr.

Økonomiforvaltningen forventer at der fremlægges en indstilling med det konkrete beløb senere i år. Når der er truffet politisk beslutning vil Kultur- og Fritidsudvalgets budgettramme blive korrigeret i overensstemmelse hermed.

6. Usikkerhedsområder for Københavns Kommunes økonomi

Kvalitetsreform

Regeringen har fremlagt en kvalitetsreform, der skal sikre en fortsat fornyelse og udvikling af kvaliteten i den offentlige sektor. Regeringens forslag til kvalitetsreformen indeholder forslag til investeringer og udvikling på sygehuse, skoler, ældreboliger, daginstitutioner mv.

Som en del af reformen indgår Trepartsaftalen, som regeringen indgik med KL, Danske Regioner og hovedorganisationerne i sommeren 2007. Aftalen indeholder en række målsætninger om f.eks. attraktive arbejdspladser, bedre offentlig ledelse samt mere efteruddannelse.

I december 2007, forbindelse med fastsættelsen af en ramme på 4 pct. for de offentlige overenskomstforhandlinger, blev partierne på Christiansborg – Enhedslisten undtaget – enige om at sikre finansieringen af trepartsaftalen fra juni 2007 mellem regeringen, KL og hovedorganisationerne i forbindelse med kvalitetsreformen.

Det forventes at den resterende del af Kvalitetsreformen kommer til at indeholde følgende tre temaer:

- En kvalitetsfond (midler til anlæg)
- Afbureaukratisering
- Kvalitetsforbedringer/velfærdsloft (denne del udskydes evt. til et senere tidspunkt)

Det er uklart hvordan regeringen vil finansiere kvalitetsreformen, men det formodes, at kommunerne vil blive sikret finansiering til reformen over bloktilskuddet.

Aftalesystemet

De vedtagne budgetter for kommunerne for 2008 viser, at serviceudgifterne i 2008 samlet set er ca. 1 mia. kr. højere end aftalt i økonomiaftalen med regeringen. I forhold til skatteniveauet har kommunerne indkræver 1,45 mia mere end det aftalte niveau.

Regeringen har tilkendegivet, at den ikke vil genåbne budgetterne for 2008 til trods for kommunernes overskridelse af den aftalte serviceramme. Regeringen har derudover også tilkendegivet, at den nøje vil overvåge at kommunernes budgetter for 2008 vil blive overholdt, og at den vil søge hjemme til individuelle sanktioner med bloktilskuds-nedsættelse i tilfælde af budgetoverskridelser.

Regeringen vil til økonomiforhandlingerne for 2009 tage udgangspunkt i niveauet for 2008. Dette indebærer, at kommunerne ift. regeringens 2015-plan, der sætter rammerne for den offentlige vækst, vil have mindre plads til vækst.

I forhold til fremtiden for aftalesystemet så har Regeringen i sit regeringsgrundlag '*Mulighedernes samfund*' skrevet, at vil drøfte rammerne for aftalesystemet med KL. Regeringen vil derefter fremlægge konkrete forslag til et nyt budgetsamarbejde, der sikrer, at de kommunale budgetter under ét ligger inden for skattestoppets rammer og de indgående aftaler med regeringen.

7. Budgetproces og tidsplan for det videre budgetarbejde, herunder formelle retningslinier for udvalgenes udarbejdelse af budgetbidraget

7.1 Budgetproces og tidsplan

Nedenfor er vist tidsplanen for budgetprocessen for 2009.

Dato	Aktivitet
11. december 2007	ØU behandler indstilling om budgetproces og tidsplan for budget 2009
4. og 5. februar 2008	Budgetseminar for Økonomiudvalget
5. februar 2008	ØU behandler indkaldelsecirkulæret ekskl. fordeling af prioriteringsrum
5. februar 2008	ØU behandler bruttokataloget samt fordeling af prioriteringsrum
5. maj 2008	Frist for udvalgenes indsendelse af budgetbidrag til Økonomiudvalget
3. juni 2008	ØU behandler indstilling om regulering af budgetrammerne for 2009 på baggrund af ny befolkningsprognose samt efterregulering af 2008
10. juni 2008	ØU behandler redegørelse om de indberettede budgetbidrag
25. og 26. august 2008	ØU 1. behandler budgetforslag 2009
4. og 8. september 2008	BR 1. behandler budgetforslag 2009
22. september 2008 kl. 12.00	Frist for ændringsforslag
26. september 2008	Udsendelse af fortegnelse over ændringsforslagene til Borgerrepræsentationen
30. september 2008	ØU 2. behandler budgetforslag 2009

1. oktober 2008	Frist for underændringsforslag
3. oktober 2008	Afstemningsprogram med indarbejdede underændringsforslag udsendes til Borgerrepræsentationen
7. oktober 2008	Afstemningsprogram med indarbejdede underændringsforslag forelægges Økonomiudvalget
9. oktober 2008	BR 2. behandler budgetforslag 2009

Udvalgene afleverer 5. maj 2008 budgetbidrag, der indgår i budgetforslag 2009. I oktober tilretter forvaltningerne budgetbidraget som følge af ændringer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2009.

7.2 Forvaltningernes indberetning i KØR

I løbet af budgetprocessen skal forvaltningerne indberette i KØR. Datoer for indberetning i KØR vil fremgå af nedenstående tabel.

Aktivitet	Dato
Indberetning af budgetbidrag 2009	8. maj 2008 kl. 12
Indberetning af korrektioner til budgetbidrag 2009	13. juni 2008 kl. 12
Indberetning af vedtaget budget 2009	14. oktober 2008 kl. 12

7.3 Formelle retningslinier for udvalgenes udarbejdelse af budgetbidrag

Udvalgene skal aflevere en række produkter i forbindelse med indsendelse af budgetforslaget den 5. maj 2008.

Efter Økonomiudvalgets behandling af Indkaldelsescirkulæret, og dermed fastlæggelsen af kommunens overordnede økonomi, udsender Økonomiforvaltningen skabeloner og økonomiske rammer til udarbejdelse af udvalgenes budgetbidrag til forvaltningerne.

Økonomiforvaltningen vil udarbejde skabelonerne i lighed med retningslinierne for budget 2008. Som i de to foregående budgetår vil udvalgene skulle redegøre for deres integrationsindsats, herunder status på målopfyldelse og økonomi. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil ultimo januar udsende en skabelon for redegørelsen direkte til de øvrige forvaltninger med frist for aflevering til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen d. 4. maj. Ligeledes vil Økonomiforvaltningen indarbejde grønne budgetmål i skabelonerne. Økonomiforvaltningen vil indarbejde nærmere vejledning til udfyldelse af skabelonerne i skabelonerne.

Økonomiforvaltningen står for den endelige opsætning til et samlet budgetforslag for kommunen, i samarbejde med fagforvaltningerne. I de tilfælde Økonomiforvaltningen finder behov for at redigere i et udvalgs bidrag, sker dette i samarbejde med fagforvaltningen, som ligeledes bidrager med nye afsnit, beregninger mv.

Kommunens indtægtsadministration:

Revisionsdirektoratet har i forlængelse af en undersøgelse af byggesagsgebyrer i 2004 i revisionsbetænkningen for 2005 henstillet, at ”Økonomiudvalget fastsætter nærmere retningslinier for

kommunens indtægtsadministration, herunder om hjemmelsgrundlag, kalkulationer og takststørrelse” (Revisionsbetænkningen for 2005, side 306).)

Økonomiforvaltningen har udarbejdet retningslinier for indtægtsadministration, som samler de grundlæggende principper og regler vedrørende proceduren for prisfastsættelsen af kommunale ydelser for Københavns Kommune. Formålet er at vejlede om omkostningskalkulation i forbindelse med fastsættelsen af kommunale takster. Derved sikres, at kommunens forvaltninger følger ensartede procedurer ved prisfastsættelsen af kommunale ydelser. I retningslinierne belyses endvidere sammenhængen mellem hjemlen for den pågældende ydelse og de lovpligtige hensyn ved takstfastsættelse.

Økonomiforvaltningen vil sammen med de øvrige skabeloner og retningslinier for udarbejdelse af budgetforslag 2009 udsende førnævnte retningslinier for indtægtsadministration, herunder skabelon for forvaltningernes taksoplysninger, prisberegningsprincipper og beslutningstræ.